

Kokonaistilanteen kartoitus lapsen ja perheen tilanteesta

Lapsen ja perheen kokonaistilanteen kartoitus auttaa tunnistamaan lapsen ja perheen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia tuen tarpeita. Kartoituksen voi aloittaa kuka tahansa sote-ammattilainen ja sen avulla voidaan räätälöidä lapselle ja perheelle sopivia tukitoimia.

Lomakkeen kysymyksiä ja asioita käydään lapsen ja perheen kanssa haastatellen läpi sovitulla tapaamisella. Mahdollinen koulun edustaja vastaa omiin kysymyksiinsä kirjallisesti. Yhteenvetoa keskusteluista voidaan tarkastella perheen kanssa yhdessä sekä monialaisessa asiantuntijaryhmässä tai muussa verkostossa.

Lomakkeella on paljon kysymyksiä eikä tarkoituksena ole käydä jokaista niistä perheen kanssa läpi, vaan ammattilainen valikoi tilanteeseen tarkoituksenmukaiset kysymykset ja tekee niistä asianmukaiset kirjaukset. Kyselylomaketta voi hyödyntää useammassa yhteydessä sekä useammalla tapaamisella.

Lomake on saatavilla myös saamen kielillä.

Kyselylomake koostuu kahdesta osasta:

1. Havaitaan tuen tarvetta (opiskelu-huollon ammattilainen ja opettaja)

Kuka tahansa sote-ammattilainen voi hyödyntää kysymyksiä perheen kokonaistilanteen kartoittamisen tukena.

- Tilannekuva (kuvataan auki tilannetta, minkä vuoksi ollaan tekemässä tätä tarkempaa kokonaistilanteenkartoitusta)
 - » Nykytilanteen kuvaus
 - » Kokonaistilanteen selvittäminen
 - » Kodin säännöt, rajat ja vuorokausi-rytmi
 - » Koulunkäynti
 - » Kotitehtävät ja tavaroista huolehtiminen kotona
 - » Vapaa-aika ja kaverisuhteet
 - » Kodin ja koulun yhteistyö
- Opettajan kuvaus lapsen/ nuoren tilanteesta
 - » Tilannekuva
 - » Koulunkäynti ja oppiminen
 - » Tuentarpeet ja tukitoimet
- Suunnitelma jatkosta
- Suostumus
- Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

2. Esitietojenkeruu tutkimusarviointien kohdalla (terveydenhuollon ammattilainen)

- Yhteystiedot
- Perheen arki
- Lapsen/ nuoren tämänhetkinen toimintakyvyn tilanne
- Lapsen/ nuoren tämänhetkinen terveydentila
- Varhaisvaiheet – lapsuus – nuoruus
- Lähisuvun sairaudet ja kehitykselliset haasteet
- Kartoituksen teossa mukana olleet (nimi ja asema/ ammattinimike)

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Havaitaan tuen tarvetta (opiskeluhuollon ammattilainen)

Tilannekuva

- Tämänhetkisen tilanteen lyhyt kuvaus omin sanoin (miksi olemme nyt tässä)
- Kerro omin sanoin huolesta/ tilanteesta, joka on tuonut tähän hetkeen (kuvaa huolta/ tilannetta ja kestoja sekä kuvaa, miksi koet sen olevan huoli, joka vaatii tarkastelua)
- Mikä on huolen lisäksi sinun/ teidän tämänhetkinen päällimmäinen tunne ja miksi?
- Kuvaile toiveitanne lapsen/ nuoren/ perheen tilanteen tukemiseksi ja miksi toivotte näitä tuen keinoja?

Nykytilanteen kuvaus

Kokonaistilanteen selvittäminen

- Kenen kanssa lapsi/ nuori asuu?
- Ketä lapsen/ nuoren perheeseen kuuluu?
- Perheen käyttämä kieli arjessa (kotikieli)
 - » suomi » ruotsi
 - » pohjoissaame » englanti
 - » inarinsaame » muu, mikä?
 - » koltansaame
- Mitä muuta kieltä/ murretta perheessä puhutaan (monikielisyys)
 - » suomi » ruotsi
 - » pohjoissaame » englanti
 - » inarinsaame » muu kieli, mikä?
 - » koltansaame » murre, mikä?
- Miten perheenne arkirytmisi sekä syömiset, nukkuminen ja liikkuminen sujuvat?
- Millaisia ruutuaikaan liittyviä käytänteitä teillä perheessä on? Millaisia sääntöjä on sovittu lapsen/ nuoren kanssa? Miten seuraatte lapsen/ nuoren käyttämää somesisältöä?
- Miten perheessänne on huomioitu lapsen/ nuoren ja vanhempien riittävä palautuminen?
- Millaisia tapoja teillä on viettää aikaa yhdessä perheenä?
- Millainen keskusteluyhteys lapsen/ nuoren ja vanhempien välillä on? Kertooko lapsi/ nuori ajatuksistaan, huolistaan ja murheistaan?
- Mitkä ovat perheenne vahvuudet? Mitkä ovat lapsenne/ nuorene vahvuudet?
- Arjessa tapahtuneet muutokset, jotka voivat vaikuttaa ja näkyä lapsen/ nuoren arjessa?
- Millaisia tuentarpeita teillä on tällä hetkellä perheenä?
- Minkä palvelujen kesken toivoisitte tehtävän yhteistyötä perheenne asioissa?
- Mitä tutkimuksia lapselle/ nuorelle on tehty jo aiemmin (psykologin, puheterapia, toimintaterapia)?
- Minkä verran te vanhemmat käytätte alkoholia tai muita päihteitä viikossa?
 - » Onko lapsen/ nuoren sisaruksilla tai isovanhemmilla päihteiden käyttöä?
 - Miten tämä näkyy perheen arjessa?

Vanhemmuus

- Miten vanhempana jaksatte ja millainen on teidän kokonaisvointi tällä hetkellä?
» HOX! Muista tarvittaessa tarjota ohjattua omahoitoa ja ohjaa tarpeenmukaisesti muihin palveluihin
- Millaista tukea olette saaneet vanhemmuuteen?
- Millaista tukea teillä on tällä hetkellä vanhemmuuteen?
- Millaista tukea tarvitsette vanhemmuuteen?

Kodin säännöt, rajat ja vuorokausirytm

- Miten teidän perheessä ruokailuhetket toteutuvat, millaisia käytänteitä teillä niissä on? Syökö lapsi/nuori säännöllisesti? Onko ruokailusta jokin huoli?
- Mitkä ovat lapsen/nuoren iltarutiinit ja nukku-
maanmenon käytänteet? Meneekö ajoissa nukkumaan? Saako unta tarpeeksi? Aiheuttaako nukkumaanmenoajat kiistoja kotona? Miten aamuhäämiset sujuvat?
- Onko lapsella/nuorella kotiintuloaikoja ja noudattaako hän niitä?
- Pitääkö lapsi/nuori yhteisistä sopimuksista kiinni?
- Miten sujuvat arjen toiminnot?
Miten kuvailisit lapsen/nuoren toimintakykyä (psykkinen, fyysinen, sosiaalinen, kognitiivinen)?
- Oletteko havainneet eroja lapsen/nuoren toimintakyvyssä eri ympäristöissä (esim. koti, sijaishuollon yksikkö, koulu, harrastukset)?

Koulunkäynti

- Miten mielestäsi lapsen/nuoren koulunkäynti sujuu?
- Millä mielellä lapsi/nuori lähtee kouluun?
- Millä mielellä lapsi/nuori on koulun jälkeen?
- Onko huolta lapsen/nuoren poissaoloista tai myöhästelyistä?
- Onko lapsella/nuorella kavereita koulussa?

Kotitehtävät ja tavaroista huolehtiminen

- Tekeekö lapsi/nuori kotitehtäviä säännöllisesti? Kuinka paljon lapselta/nuorelta menee aikaa kotitehtäviin?
- Pyytääkö lapsi/nuori apua koulutehtäviin?
- Ovatko kotitehtävät lapselle/nuorelle sopivia, liian vaikeita tai liian helppoja?
- Onko lapsen/nuoren helppo aloittaa kotitehtävien tekeminen?
- Jaksaako lapsi/nuori tehdä kotitehtävät loppuun saakka?
- Pitääkö lapsi/nuori paljon taukoja kotitehtäviä tehdessä?
- Miten lapsi/nuori huolehtii omista tavaroista?
- Millä keinoin lapsen/nuoren kotitehtävien tekemistä ja kouluun valmistautumista tuetaan?
- Millaisia tuen tarpeita ja tukitoimia lapsella/nuorella on koulussa?

Vapaa-aika ja kaverisuhteet

- Millaista vapaa-ajan tekemistä lapsella/nuorella on? Onko tästä huolta?
- Onko lapsella/nuorella toimivat kaveri- ja sukulaissuhteet?
- Tunnetko lapsen/nuoren kavereita ja heidän vanhempiaan?
- Millaisia asioita teette vapaa-ajalla yhdessä lapsen kanssa?
- Millaisia vapaa-aikaan liittyviä sääntöjä teillä on lapsen/nuoren kanssa?

Kodin ja koulun yhteistyö

- Miten koette yhteydenpidon koulun kanssa ja toivotteko siihen jotain muutosta?
- Miten lapsen/nuoren mahdollisiin tuen tarpeisiin on koulussa vastattu?
- Olisiko tarvetta yhteiseen pohdintaan ja keskustelutukeen oppilaan koulunkäyntiin tai kasvatukseen liittyen?

Opettajan kuvaus lapsen/ nuoren tilanteesta

Tilannekuva

- Tämänhetkisen tilanteen lyhyt kuvaus omin sanoin (miksi olemme nyt tässä)
- Kerro omin sanoin huolesta/ tilanteesta, joka on tuonut tähän hetkeen (kuvaa huolta/ tilannetta ja kestoja sekä miksi koet sen olevan huoli, joka vaatii tarkastelua)

Koulunkäynti ja oppiminen

- kuvaile lapsen/ nuoren koulunkäyntiä ja oppimisen kehitystä ja etenemistä
- koulupäivän aikaisten toimintojen sujuminen (siirtymätilanteet, välitunnit, oppitunnit jne.)
- läksyjen teko, kokeisiin valmistautuminen, kouluvälineistä huolehtiminen
- sosiaaliset tilanteet koulussa (kaverit, välitunnit, siirtymätilanteet, kiusaaminen jne.)
- poissaolot, myöhästelyt

Tuen tarpeet ja tukitoimet

- Kuvaile lapsen/ nuoren tuen tarpeita ja miten niitä on kartoitettu
- Kerro, millä tukitoimilla lapsen/ nuoren tuentarpeisiin on vastattu ja miten pitkään näitä on toteutettu
- Oppimiskyvyn kartoituksia tehty, mitä?
- Luokassa toteutetut tukitoimet, mitä?

Suunnitelma jatkosta

- Kirjataan yhteenveto keskustelusta ja siitä kuka tekee ja mitä, sekä miten edetään ja arvioidaan tilannetta.

Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

Esitietojenkeruu tutkimusarviointien kohdalla (terveydenhuollon ammattilainen)

HOX! Tarvittavat luvat kysytään alkuun.

Yhteystiedot

Perheen yhteystiedot

- Lapsen nimi ja hlötunnus, osoite, postinro ja -toimipaikka, luokkataso
- Huoltaja 1 nimi ja hlötunnus, puh nro, sähköpostiosoite, osoite, postinro ja -toimipaikka (jos eri kuin lapsella), ammatti
 - » työtilanne (kokopäivätyö, osa-aikainen, työtön, päivätyö, vuorotyö yms.)
- Huoltaja 2 nimi ja hlötunnus, puh nro, sähköpostiosoite, osoite, postinro ja -toimipaikka (jos eri kuin lapsella), ammatti
 - » työtilanne (kokopäivätyö, osa-aikainen, työtön, päivätyö, vuorotyö yms.)
- Perhetilanne
 - » avoliitto
 - » avioliitto
 - » eronnut (milloin ero tapahtunut?)
 - » uusperhe (kummalla vanhemmalla ja ketä uusperheeseen kuuluu, nimet ja syntymävuodet?)
 - » sijaisperhe
 - » muu, mikä?
- Huoltajuus
 - » yhteishuoltajuus (kumpi lähivanhempi/ etävanhempi, tapaamisjärjestelyt, on etävanhemmalta lupa tapaamisiin/ tutkimuksiin?)
 - » yksinhuoltajuus (kummalla?)
 - » muu huoltaja, kuka (nimi ja yhteystiedot)?
- Sisarusten nimet ja syntymävuodet
- Muut perheessä asuvat (sisarpuolet, muut aikuiset tai sukulaiset ym.)

Koulun yhteystiedot

- Koulun nimi
- Opettajan nimi, puh nro ja sähköpostiosoite

Muut perheen mukana kulkevat ammattilaiset

- ammattinimike ja yhteystiedot

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Taustatietoja

Perheen arki

- Onko perheessänne ollut isoja elämään vaikuttaneita muutoksia ja/ tai muuttoa paikasta toiseen?
 - » Millaisia ja milloin?
- Millaiset ovat teidän perheen lähi- ja tukiverkostot?
 - » Ketä näihin verkostoihin kuuluu?
- Kuvaile perheenne perusarkea ja yhteistä tekemistä
- Kuvaile perheenne voimavaroja ja vahvuuksia
- Minkä verran vietätte aikaa lapsen/ nuoren kanssa kahden kesken tai yhdessä perheellä viikossa?
- Mitä palveluja lapsellanne/ nuorellanne ja perheellänne on ollut ja on nyt käytössä?
- Onko perheessänne uhkaavaa henkistä ja/ tai fyysistä voimankäyttöä? (jos on, kuvaile, miten se ilmenee)
- Minkä verran te vanhemmat käytätte alkoholia tai muita päihteitä viikossa?
 - » Onko lapsen/ nuoren sisaruksilla tai isovanhemmilla päihteiden käyttöä?
- Mikä on teidän vanhempien jaksaminen?
- Mikä on perheen tuen tarve?
 - » Oletteko saaneet jo jotain tukea?
- Jos vanhemmat riidoissa/ eronneet
 - » Miten vanhempien kasvatuskäytänteet sopivat yhteen? (Ovatko yhteneväiset/ eriävät)

Lapsen/ nuoren tämänhetkinen toimintakyvyn tilanne

- Kuvaile lapsen/ nuoren vahvuuksia ja voimavaroja arjessa
- Mistä tunnistat nämä vahvuuksiksi ja voimavaroiksi?
- Kuvaile lapsen/ nuoren mielenkiinnonkohteita ja vapaa-ajan tekemistä/ harrastuksia arjessa
- Miten lapsi/ nuori suoriutuu seuraavista päivittäisistä toimista tällä hetkellä:
 - nukkuminen ja herääminen (vuorokausirytmä, nukkumaanmeno-aika, nukahtaminen, unen laatu, kuorsaus, heräämisaika jne.)
 - aamu- ja iltatoimet (iltapala, hampaiden pesu, suihku, sängystä nouseminen, sänkyyn meneminen jne.)
 - pukeutuminen
 - hygienianhoito/ vessatoiminnot
 - syöminen/ ruokailu
 - omista tavaroista huolehtiminen
- ajan hahmottaminen
- kodin ulkopuolella liikkuminen ja asioiminen
- ruutuaika
- kofeiinivalmisteiden/ päihteiden käyttö (ADSUME nuorille tarvittaessa)
- psyykkiset oireet: mielialaan ja käytökseen liittyvät asiat, tunteiden hallinta (BDI21 masennuskysely, BAI ahdistuskysely nuorille tarvittaessa. BDI21 myös saamen kielillä.)
- sosiaaliset taidot, sosiaalinen kanssakäyminen ja kaverit: onko kavereita, viihtyykö enemmän yksin vai ryhmässä, toisen huomioiminen, vanhemman ja lapsen väliset suhteet, sisarus-suhteet, muut perheelle merkittävät perhe- ja sukulaisuussuhteet

Lapsen/ nuoren tämänhetkinen terveydentila

- Onko lapsella/ nuorella jokin sairaus, vamma, lääkitys tai jokin muu terveydentilaan ja/ tai toimintakykyyn vaikuttava asia?
- Kuulo
- Näkö
- Onko lapsen/ nuoren elämässä tapahtunut stressitasoa lisääviä asioita (elämänmuutokset, kiusaaminen, menetykset, vanhempien ero, traumaattiset tapahtumat, kaltoinkohtelu jne.)

Varhaisvaiheet – lapsuus – nuoruus

- Kuvaile raskausaikaa ja synnytystä (raskauden kesto, mahdolliset komplikaatiot, mahdolliset lääkitykset, tupakointi ja päihteiden käyttö raskausaikana, alatiesynnytys/ sektio, syntymäpaino- pituus, vauvan vointi yleisesti, muuta erityistä jne.)
- Kuvaile vauva-aikaa (unirytm, syöminen, kontaktin ottaminen, muuta erityistä jne.)
- Kuvaile lapsen motorista kehittymistä (ryömiminen, konttaaminen, tukea vasten nousu, kävelemään oppiminen; hienomotoriikka eli käsillä tehtävien asioiden oppiminen ja kehitys; pyörittämiseen oppiminen, hiihtäminen; jotain muuta, mitä?)
- Kuvaile lapsen kielenkehitystä (ensimmäiset sanat ja lauseet, puheen ymmärtäminen, mahdolliset äännevirheet; jotain muuta, mitä?)
- Kuvaile lapsen sairastelua ja tehtyjä tutkimuksia (miten paljon oli sairaana ja mitä sairasti, tapaturmat ja alttiut niihin, tehdyt toimenpiteet/ tutkimukset, lääkitykset, mahdolliset terapiat/ psykologin tutkimukset, asiakuus perheneuvolassa yms.)
- Onko lapsena ollut:
 - » tuhrimista/ ulosteen panttaamista
 - » kastelua
- Kuvaile lapsen aistitoimintaa (tavallista voimakkaampaa/ heikompaa reagoitua aistimuksille esim. äänet, kosketus, hajut, maut ja liike yms.)
- Kuvaile lapsen psyykkistä kehitystä (millainen luonne ja temperamentti, mieliala)
- Kuvaile lapsen leikkiä (leikit, mitä mielellään leikkii tai leikki lapsena, leikkikö yksin vai ryhmässä, leikkikalut ja -välineet, mielikuvitus, toiseen rooliin asettuminen, mielenkiinnonkohteet jne.)
- Kuvaile lapsen päivittäisiä toimia ja siirtymätilanteita (lapsen suoriutuminen päivittäisistä toiminnoista, kuten pukeutuminen ja riisuuntuminen, syöminen, vessassa käynnit jne. Miten erilaiset siirtymätilanteet sujuivat, esim. lähdöt, paluut jne.?)
- Päivähoito: onko lapsenne käynyt päivähoitossa/ esikoulussa, missä iässä? Kuvaile, miten nämä sujuivat, oliko siellä erityisiä huolenaiheita/ tukitoimia ja millaisia?
- Koulunkäynti ja oppiminen peruskoulussa
 - » kuvaile lapsen koulun aloitusta ja oppimisen kehitystä ja eteneminen
 - » mahdolliset tuen tarpeet ja tukitoimet
 - » läksyjen teko, kokeisiin valmistautuminen, kouluvälineistä huolehtiminen
 - » sosiaaliset tilanteet koulussa (kaverit, välitunnit, siirtymätilanteet, kiusaaminen jne.)
 - » mieliala ja psyykkiset oireet (ahdistuneisuus, masennus, itsensä vahingoittaminen yms.)
- Koulunkäynti ja oppiminen toisella asteella
 - » kuvaile nuoren toisen asteen aloitusta ja oppimisen kehitystä ja eteneminen
 - » mahdolliset tuen tarpeet ja tukitoimet
 - » opiskelutehtävien teko, kokeisiin valmistautuminen, opiskeluvälineistä huolehtiminen
 - » sosiaaliset tilanteet koulussa (kaverit, siirtymätilanteet, kiusaaminen jne.)
 - » mieliala ja psyykkiset oireet (ahdistuneisuus, masennus, itsensä vahingoittaminen yms.)

Lähisuvun sairaudet ja kehitykselliset haasteet

- Onko perheessänne ja/ tai lähisuvussanne todettu ja kenellä
 - » kielenkehityksen erityisvaikeuksia
 - » oppimisvaikeuksia
 - » lukihäiriötä
 - » keskittymisvaikeuksia (piirteitä tai diagnosoituja)
 - » autismikirjon häiriötä
 - » mielialahäiriötä
 - » kilpirauhassairauksia
 - » sydänsairauksia (rakenteelliset sydänviat/ vakavat rytmihäiriöt nuorella iällä)
 - » Muuta, mitä?
- Lapsi on saanut alkunsa lahjoitetuilla sukusoluilla. Onko tiedossa lahjoittajan ja hänen lähisuvun sairaudet ja kehitykselliset haasteet?
 - » Kyllä, mitä?
 - » Ei

Kartoituksen teossa ovat olleet mukana (nimi ja asema/ ammattinimike)

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU